

MARTERS KNAGEN

**RATTEN EN MUIZEN
JOUW TUIN UIT**

gesprek mens-dierrelaties 14 februari 2024

Programma

10.00 uur: welkom, korte uitleg

10.10 uur: Diederik van Liere

10.30 uur: ruimte voor vragen aan Diederik

10.40 uur: Andreas Schmidt

11.00 uur: ruimte voor vragen aan Andreas

11.10 uur: gesprek aan de hand van enkele vragen en ruimte voor vragen

11.55 uur: afsluiting

Vandaag hebben we het over
in het wild levende insecten,
vogels, zoogdieren, vissen, etc.

Een stapeling van werelden

Diederik van Liere

Mijn achtergrond

Bioloog, gepromoveerd in diergedrag

Sinds 2001: consultant: oplossingen bedenken voor problemen die in het wild levende dieren veroorzaken: niet doden, maar co-existentie

Sinds 2018: bijeenbrengen van verschillende disciplines

Drijfveer: deze wereld delen we met andere levende wezens; alle leven op aarde is verbonden. Er spelen ook andere dan menselijke belangen. Empathie verrijkt ons leven.

Empathie als je een probleem met een dier hebt?

Bijvoorbeeld in de stad:

Roeken

Mollen

Meeuwen

Wolven

Het gevoel is dat dieren een grens overschrijden.

Empathie start met de basale vraag: waarom doet dat dier dat?

Wat zijn zijn belangen? Hoe verhoudt zich mijn belang hiermee?

Empathie als je een probleem met een dier hebt?

De wereld van roeken. Golven van dieren wisselende activiteiten in het jaar. Veel geluiden, rommelend in het gras, poep en takken.

Hoe steekt die wereld in elkaar? Via het probleem leren over dieren; in feite een proces van verrijking.

Empathie als je een probleem met een roek hebt?

De nestbouw

- waarom al die takken op de grond?

Nestbouw, de start.

Nestbouw, de start.

Nestbouw, crime scene investigation.

Test: Hypothese: roeken die met eik en berk bouwen, zullen alleen

(1) nieuwe nestplaatsen kiezen met zowel eik als berk.

YEP!

(2) Kiezen een bestand waar berken dichterbij de eik staan dan random
YEP! (16 versus 31 m)

Stukje wereld van een roek

Nestbouw vertelt al heel veel:

- binnen een kolonie worden nesten gesloopt
- de vrouw staat op wacht en krijgt honger en tettert
- nestbouw is complex
- nestbouw vergt training
- tussen kolonies bestaan grote verschillen
- een roek is niet flexibel, eerder conservatief en afhankelijk van specifieke boomcombinaties

Een alternatieve nestelplaats is alleen geschikt als er een mix van bomen is, die overeenkomt met wat een kolonie nodig heeft.

Zet dat eens af tegen de monotone rij essen langs de provinciale weg...

Empathie met een mol.

Empathie met een mol.

Een onderaards bestaan;
je ziet hopen in het gras.
Kleine oogjes, grote neus,
grote graafhanden, zachte
vacht, hermafrodit.

Hoe steekt die wereld in
elkaar? Hoe kiezen ze hun
gebied?

Empathie met een mol.

Als je mollen kunt sturen, snap je wat ze belangrijk vinden.

Een bodem met veel biodiversiteit heeft de voorkeur (van Eekeren et al. 2009)

Table 2

Earthworm and mole parameters in grassland with inorganic N fertilizer (GN1), grassland without N fertilizer (GN0), grass-clover without N fertilizer (GCN0) and clover without N fertilizer (CNO).

Earthworm parameter	Unit	Treatments				P-value
		GN1	GN0	GCN0	CNO	
Total number	$n\ m^{-2}$	322b	326b	359b	480a	0.002
Body biomass	$g\ worm^{-1}$	0.26	0.24	0.31	0.28	0.236
Total biomass	$g\ m^{-2}$	82b	76b	110ab	135a	0.009
Number of species	$n\ 20\ cm^{-1} \times 20\ cm^{-1} \times 20\ cm^{-1}$	3.0	2.2	2.8	3.3	0.063
Epigeic adults	$n\ m^{-2}$	21	4	6	19	0.169
Endogeic adults	$n\ m^{-2}$	65	48	79	92	0.083
Anecic adults	$n\ m^{-2}$	2	2	2	0	0.766
Earthworm burrows						
10 cm depth	$n\ m^{-2}$	58b	67b	138b	225a	0.002
20 cm depth	$n\ m^{-2}$	50ab	8b	113a	121a	0.023
Number of molehills	$n\ m^{-2}$	0.02b	0.01b	0.07b	0.21aj	0.017

Een stapeling van werelden

We hebben in veel gevallen geen benul van wat de ander beweegt. Dat levert onvoorspelbaarheid en ongemak.

Een grondhouding met interesse voor de ander maakt het mogelijk betere voorspellingen te doen over wat te verwachten valt en meer plezier te krijgen in de andere wereld.

Kijken naar de andere wereld is in feite een oeroude behoefte in een dynamische natuur. Heel menselijk dus en een sleutel tot meer verbinding.

Hoe wegen we belangen af tussen soorten?

Andreas T. Schmidt, Faculteit Wijsbegeerte, Groningen

Inleiding

- ▶ Het afwegen van belangen tussen soorten
- ▶ Het afwegen van menselijke en dierlijke belangen
 - ▶ Hiervoor ga ik **twee modellen** presenteren

Modellen om belangen af te wegen

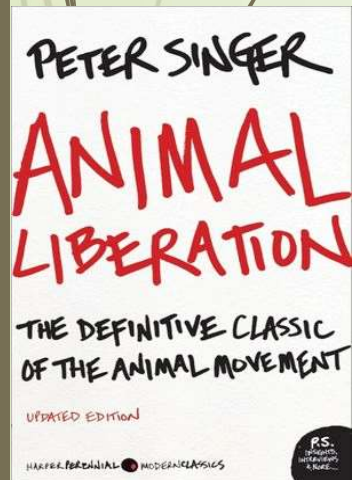
- Een model moet aan de volgende voorwaarden voldoen:
 - Desideratum 1: Het moet dieren omvatten; dierlijke belangen doen er op zichzelf toe.
 - Desideratum 2: Het moet theoretisch plausibel zijn.
 - Desideratum 3: Het moet overeenkomen met genoeg van onze pre-theoretische intuïties.

Intuitie: of muis of mens?

Model 1: The Impartial View

- Equal Consideration of Interests: “the interests of every being affected by an action are to be taken into account and given the same weight as the like interests of any other being.” (Singer)
- Anti-Speciesism: a mere difference in species is no reason to weigh anyone’s like interests as weighing less or more than someone else’s.
- Elk voelend wezen krijgt gelijke morele status, onafhankelijk van hun soort

The Impartial View

- ▶ Desideratum 1: Het moet dieren omvatten; dierlijke belangen doen er op zichzelf toe.
 - ▶ Ja.
- ▶ Desideratum 2: Het moet theoretisch plausibel zijn.
 - ▶ Ja (?)
- ▶ Desideratum 3: Het moet overeenkomen met genoeg van onze pre-theoretische intuïties.
 - ▶ Ja (?)

Of muis of man?

Of muis of man?

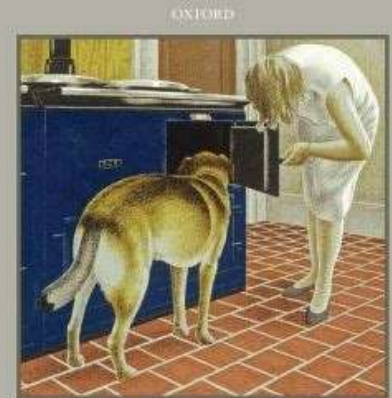
Table 9.2. Counting Individual Animals vs. Counting Neurons

Species	Total population	Total neurons
Humans	8 billion	700 million trillion
Farmed animals	135 billion	20 million trillion
Wild fish	600 trillion	12 billion trillion

Notes: Population data from FAOSTAT and Carlier and Treich (2020). Neuron counts based on Olkowitz et al. (2016, Table S1); Herculano-Houzel et al. (2015); and Herculano-Houzel (2016, 75). Details and bibliographic information available at whatweowethefuture.com/notes.

Model 2: het relationele model

- ▶ onze morele verplichtingen ten opzichte van andere personen en wezens zijn afhankelijk van hoe we ons tot hen verhouden
- ▶ Citizenship theory

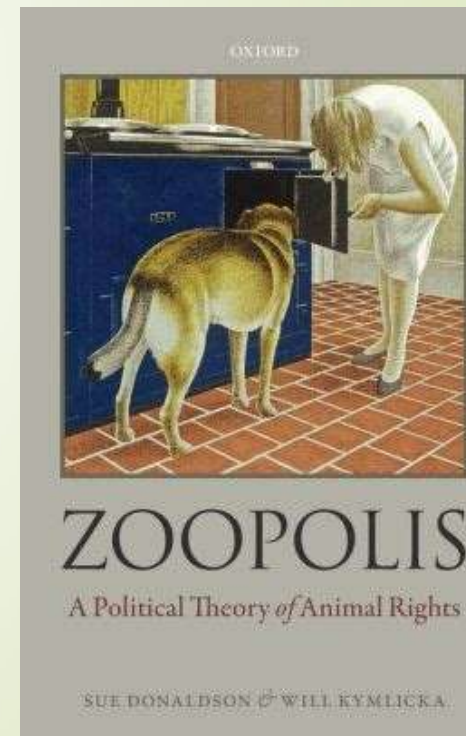

ZOOPOLIS
A Political Theory of Animal Rights

SUE DONALDSON & WILL KYMLICKA

Het relationele model

- Eerste categorie: Gedomesticeerde dieren als medeburgers
- Tweede categorie: Liminal Animal Denizens
- Derde categorie: wilde dieren

Hoeveel “echte” wilde dieren zijn er in Nederland?

Het relationele model

- ▶ Desideratum 1: Het moet dieren omvatten; dierlijke belangen doen er op zichzelf toe.
 - ▶ JA
- ▶ Desideratum 2: Het moet theoretisch plausibel zijn.
 - ▶ JA (?)
- ▶ Desideratum 3: Het moet overeenkomen met genoeg van onze pre-theoretische intuïties.
 - ▶ ?

Of muis of man?

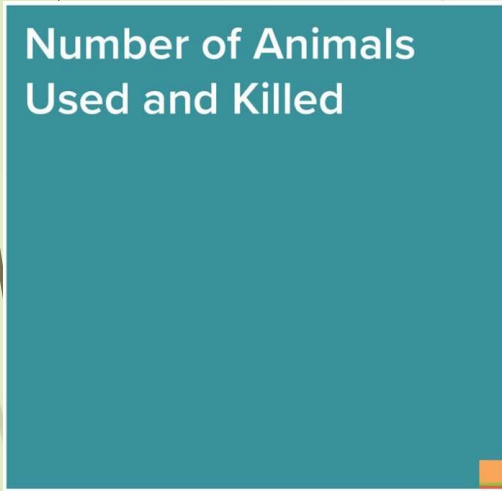
Het relationele model

- Biedt het een goed kader voor het afwegen van verschillende belangen binnen een categorie en tussen categorieën?
- Misschien toch liever de **Impartial View**?

Appendix

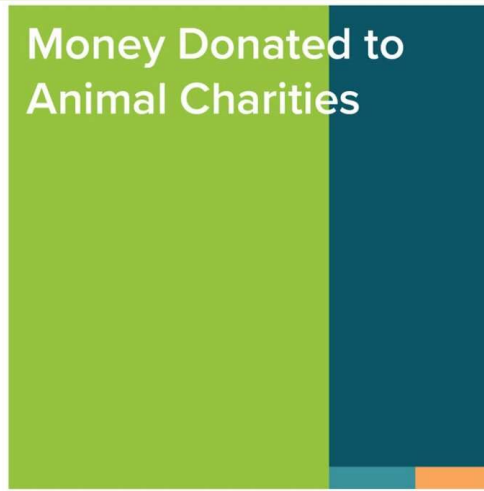
Number of Animals Used and Killed

Yearly in the United States

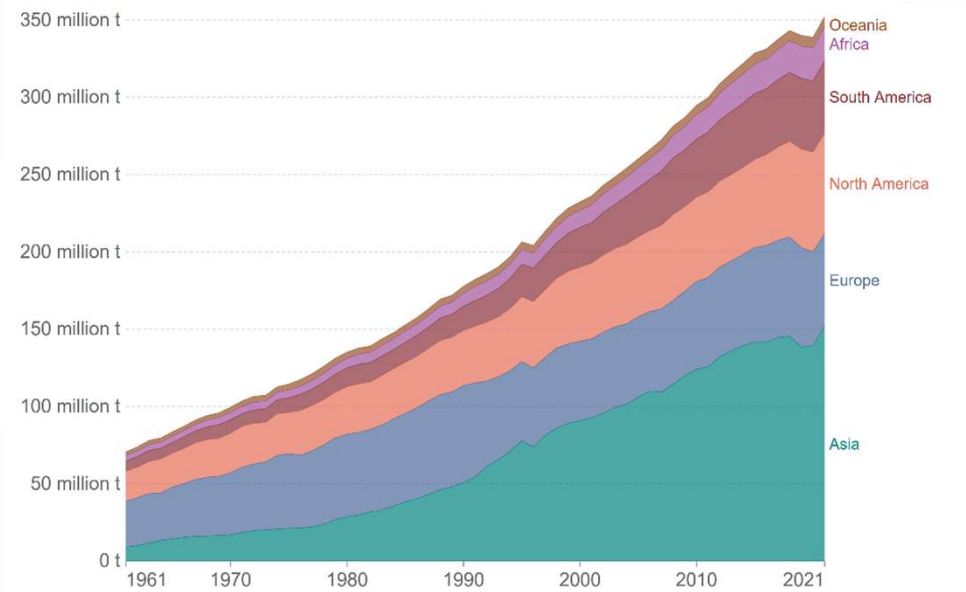
Money Donated to Animal Charities

Yearly in the United States

Global meat production, 1961 to 2021

Source: UN Food and Agriculture Organization (FAO)

OurWorldInData.org/meat-production • CC BY

Wat vindt u?

In hoeverre mogen wij als mensen
de ruimte van dieren beperken?

Wat vindt u?

In hoeverre is het nodig om
vanwege klimaatverandering en
afname biodiversiteit anders naar
dieren te kijken?

Wat vindt u?

In hoeverre mogen we exoten
zoals rivierkreeften doden omdat
ze een bedreiging zijn voor de
biodiversiteit?

Wat vindt u?

In hoeverre is dierenleed legitiem bij recreatie en uitoefening van sport?

Wat vindt u?

In hoeverre mogen we in het wild levende dieren waar bewoners hinder van ervaren in en rondom huis beheersen?

Wat vindt u?

1. In hoeverre mogen wij als mensen de ruimte van dieren beperken?
2. In hoeverre is het nodig om vanwege klimaatverandering en afname biodiversiteit anders naar dieren te kijken?
3. In hoeverre mogen we exoten zoals rivierkreeften doden omdat ze een bedreiging zijn voor de biodiversiteit?
4. In hoeverre is dierenleed legitiem bij recreatie en uitoefening van sport?
5. In hoeverre mogen we in het wild levende dieren waar bewoners hinder van ervaren in en rondom huis beheersen?

Hoe verder?

1. Input voor beleidsstuk mens-dierrelaties (zomer 2024)
2. Nemen we mee in nieuwe beheerstrategie (zomer 2024)

Vandaag Valentijnsdag

Start publiekscampagne voor bewustwording
relatie tussen mensen en dieren

Gedicht voor de mol

In donkere grond, waar ogen niet zien,
Daar woelt de mol, met plicht voor plant en dien.
Voor mens en maatschappij een nieuw inzicht?
Een vriend die zuurstof brengt, voor jou een lofdicht.

Met neus die diep graaft, zijn taak onbekend,
Brenkt hij leven, als onmisbaar element.
Dus laten we waarderen, jouw grondige arbeid,
Een Valentijnsgroet, voor jouw goedheid.

Ondergronds verbond, met liefde en kracht,
Die ons laat zien, wat ooit was onbedacht.
Vanuit duister opduikend, als een held,
Jij mol, die ons hart nu compleet streelt.